

ЗАГАЛЬНОНАУКОВІ І СПЕЦИФІЧНІ ПРИНЦИПИ ЕКОНОМІЧНОЇ ДІАГНОСТИКИ

Король Є.Я., здоб. вищ. осв. ОС «магістр»

Науковий керівник – канд. екон. наук, доц. **В.В. Ярова**
Державний біотехнологічний університет

Сучасна нестабільна ринкова економіка вимагає від багатьох підприємств вивчення впливу факторів навколишнього середовища на їх діяльність з метою прогнозування ситуації в майбутньому.

Економічна діагностика підприємства розглядається нами як процес виявлення проблем у функціонуванні об'єкта за певними характеристиками (ключові показники оцінки, вивчення окремих результатів, неповна інформація) з метою оцінки існуючих тенденцій та визначення можливих перспектив його розвитку та аналіз варіантів найкращого вирішення виявлених проблем.

Метою даного дослідження є визначення необхідних знань для прийняття рішення суб'єкту управління про використання різноманітних принципів економічної діагностики, що допоможуть визначити стан об'єкта управління у невизначеному середовищі.

Застосування методів економічної діагностики на практиці вимагає дотримання принципів економічної діагностики. Тобто, доцільно стверджувати, що принципи економічної діагностики – це основні правила, вимоги, нормативи, яких слід дотримуватися.

Вчені Шпанковська Н.Г. та Ізвекова І.М. поділяють принципи на дві категорії – загальнонаукові та специфічні принципи економічної діагностики.

Розглянемо більш детально загальнонаукові принципи, до них належать аналіз і синтез, оцінка в статичі та в динаміці, індуктивний та дедуктивний підходи до оцінки підприємства [2].

Аналіз – це когнітивний метод, який дозволяє поділити предмет на частини. Синтез – це результат об'єднання окремих частин або ознак предмета в єдине ціле. Аналіз і синтез споріднені, вони являють собою єдність протилежностей. Залежно від рівня пізнання об'єкта та глибини проникнення в його сутність застосовуються аналіз і синтез різного роду.

Для оцінки властивостей динаміки в статистиці використовуються пов'язані з нею ознаки або аналітичні показники. До них належать абсолютний приріст, темп зростання, темп приросту та абсолютне значення одного проценту приросту. Розрахунок таких

показників базується на порівнянні рівнів ряду y_i . Якщо базою порівняння є початковий (постійний) рівень ряду y_0 , то відповідні показники називаються базисними. Якщо основа порівняння є змінною і відповідає попередньому рівню y_{i-1} , то показники називають ланцюговими.

Дедуктивний підхід - це міркування від загального до окремого, тобто міркування, вихідною точкою якого є загальний результат, а кінцевою - частковий результат. Індуктивний підхід використовується при переході від часткових результатів до загальних, тобто протилежна дедуктивному методу.

Наступна група економічних принципів – специфічні принципи, до них належать: принцип зіставлення характеризується, як попередня підготовка інформації з метою забезпечення умов зіставлення для подальших порівнянь (у динаміці); принцип розумної достатності – використання оптимальної кількості показників та методів діагностики; принцип рейтингової оцінки – порівняння із середньогалузевими показниками і досягнутими підприємствами-конкурентами; принцип безперервності діагностики – це постійний моніторинг системи; поточна фінансова діагностика – оперативна управлінська діагностика – технічних параметрів; принцип практичної значущості діагностичних оцінок характеризується, як використання діагностичних оцінок для прийняття управлінських рішень з метою усунення порушень виробничого ритму та поліпшення використання ресурсів; принцип сполучення між економічною ефективністю та соціальною справедливістю – це обов’язковість діагностичної оцінки соціальних явищ та захисту трудового колективу [2].

Таким чином, за допомогою обрання правильних принципів економічної діагностики управлінці зможуть вчасно узагальнити та систематизувати інформацію про діяльність підприємства за різними напрямками своєї роботи, що дозволить забезпечити ефективне управління, виявити можливі загрози та ускладнення в діяльності підприємства у нестабільному ринковому середовищі, підготувати і обґрунтувати конкретні практичні заходи для підвищення ефективності діяльності суб’єкта господарювання у конкурентних умовах через покращення (відновлення) стану функціонування, направлено на стабільний розвиток.

Інформаційні джерела:

1. Шпанковська Н.Г., Ізвєкова І.М., Кравченко Т.В., Котенко Н.О. Економічна діагностика . Дніпропетровськ : НМетАУ, 2005. 52 с.